

החלטת הממשלה השבוע לא סתמה את הגולל על הפרשה. אבל היא סתמה את הגולל על תקופת כהונתו של פרס.

זה לא נגמר!

ב יום השני השבוע — שלושה חודשים לפני מועד הרוטציה — נסתם הגולל על כהונת שימעון פרס כראש הממשלה. נסתם הגולל מכמה בחינות. **מהבחינה הפשוטה: ברור עתה כי הרוטציה אכן תבצע.** פרשת השב"כ היתה הסיבה הסבירה האחרונה למניעת התהליך הזה. שימי עזון פרס היה נחוש ברעתו שלא להשיג תמך בסיבה זו. היווג המור של שימעון פרס ויצחק שמיר — מין תאומים סימאיים של האחרות הלאומית — החזיק מעמד. פרס-שמיר לא עמד זה מול זה, אלא ביחד מול הציבור. השבוע החלה הספירה לאחור

המסקנה שהתבקשה ממויכב תב זה היתה זו של הרב **בבדיחה היהודית, שהתבקש לחוות דעה אם תרנגול שנפל לבית השימוש ממשוך להיות כשר. השיב הרב: זה כשר, אבל זה מסריח.** אילו היה פרס קשוב להלך-הרוחות בציבור שלו — אותה מחצית של הציבור הישראלי המסוגלת להצביע בעד המערך — היה יודע שעליו להעמיד את הכריזה החדה והחלקה: ועדת-חקירה או התפטרות. כך נהג דויד בן-גוריון. אחד ההבדלים בין בן-גוריון ופרס הוא בדיוק בנקודה זו. בן-גוריון לא היה מתעניין מעולם בסיקרי דעת-הקהל.

גם מבחינה נוספת נסתם הגולל על תקופת-פרס. השבוע נשבר סופי אחד מעמודי-התווך של תפיסתו. פרס האמין ביכולתו לחדש את הברית ההיסטורית בין מפלגת העבודה והמפלגות הדתיות. לשם כך השפיל את עצמו עד עפר, ניצע תרגילים מאוסים של הנפנות, תקע פתקים בכותל המערבי, הלך ללמוד גמרא אצל רבנים, נתן לדתיים כל שביקשו, סגר איצטדיון ורכבל. שום דבר לא עזר. במיבחנו לחיבור, העזרת שרה-מישטרה של מפלגת העבודה, להפעיל איסור-סודיות אשר ימנעו מראש כל אפשרות של הציבור ואמצעי-התיקשות לפקח על החקירה ולמנוע את כלילתה או הסתתה. האם יש בסיס לתקוות אלה?

הדבר נובע מן התהליכים האידאולוגיים שעברו על

אני בעד ועדת-חקירה!

המחנה הרתי ברור האחרון, וששימעון פרס אינו מודע להם. המחנה של מיפלגת-העבודה יוצא מן המיבחנו הזה מוכה וחבול. אין זה מצב חולף, זהו סיכום תקופת כהונתו של שימעון פרס במשך שנתיים. מיפלגת-העבודה וגורריה הפכו מייעוט כממשלה. מחנה זה לא הגריל את כוחו כממשלה, ולא בציבור. גם כעניין מצפוני יסורי לא היה מסוגל לייצג עמדה עקבית, ולהביא לניצחון. לעומת זאת, הליכוד, שהיה חבול ומוכה, התאושש בצורה מסלואה, ומוסיף עכשיו לעיני הציבור במחנה מנצח. השולט כממשלה.

אוגדות
האפיפיור
מה טיבה של ההכרעה? מדוע העדיף הליכוד את המישטרה על פני ועדת-חקירה? **לכך יש רק סיבה אחת: הי ליכוד מאמין כי ניתן להפעיל לחץ על המישטרה.** אנשי-הליכוד מאמינים כי חקירת המישטרה תהיה בכל שלב תחת פיקוח הרוק וצמוד. השוטרים, תהיה ררגתם כאשר תהיה, לא יעזו לתחקר כראוי שרים ואנשי-שב"כ בכירים. בכל

לקראת עליית יצחק שמיר לכס ראש הממשלה. האיש, אשר בלי ספק נתן הוראה כללית ויסטונית לרצוח שבויים, אדם שהוכיח בכל מהלך הפרשה שהוא לוקה בהערך מוחלט של תחושה מוסרית, יהיה ראש-המשילטון בישראל במשך השנתיים הבאות, תודות לשימעון פרס. **אולם על תקופת פרס נסתם הגולל גם מבחינה אחרת. בתוך מיסלגתו ומחוצה לה הוא זכה השבוע בציון סופי. מנהיגות: אפס.**

כשר, אבל מסריח
כל מהלך הפרשה האכזבה, שהחלה ברצח והסתיימה בחנינה, בלט שימעון פרס בחוסר מוחלט של מנהיגות. הוא התפתל והתלבט, אמר כן ואמר לא, היה בעד חקירה ונגדה, ובסופו של דבר נראה כמי שאינו יודע מה הוא רוצה. בשבוע שעבר טרח פרס להשיב במכתב חושפני לשני אנשי-רוח — המשורר נתן זך והמבקר דן מירון — שהאשימו אותו בחוסר-מנהיגות כפרי שהו. בתשובתו גולל פרס את מהלך הפרשה מבחינה מישפטית ופוליטית, פרס אחרי פרס, כדי להוכיח שהוא נהג כשורה בכל שלב ושלב.

במדבר ינוח

העם עניין של עלבון (1)

מישפחת רקנאטי כולה ניתקה יחסיה עם ממשלת ישראל. היא נעלבה מבגידת הידידים והחברים. רפאל רקנאטי החזיק מעמד עד הרגע האחרון, כאשר התפטר, השבוע, חש בהרגשה צורבת של עלבון. עד אותו רגע לא האמין רקנאטי שיהיה עליו להתפטר. הוא אחד מעמודי-התווך של המעמד העליון במדינה — מעמד המורכב מראשי המיפלגות והמוסדות הממלכתיים והציוניים. ראשי המנגנון הציבורי, הצבא והמשק הפרטי, הממשלתי והסתדרותי. בין חברי המעמד הזה, פרי המציאות של המדינה, שוררים קשרים הדדיים עזים. הם נפגשים בעבודה ובחברה, בטקסים ובמחלקה הראשונה של המוססים. הם עושים טובות זה לזה. פועל ביניהם הכלל, שמור לי ואשמור לך. רקנאטי היה בטוח כי חבריו — השרים וחברי-הכנסת הבכירים — לא ינטשו אותו. מה גם שהרעף עליהם, בכל מערכות-הבחירות, תרומות נכבדות, בלי הבדל של מיפלגה ודיעה, תרומות אלה היו תשלומי-ביטוח, וכך הוכנו עליידי התורמים והמקבלים. אולם רקנאטי לא לקח בחשבון את פגיעות הפוליטיקאים ללחצים של דעת-הקהל, כאשר אלה מגיעים לדרגות גבוהות של חומרה. פוליטיקאים-מנהיגים אינם יכולים להיות אדישים לזרמים אלה. וכך קרה ששימעון פרס, ידיד אישי, וכמה שרים בכירים אחרים, נקטו טכסיס יש-ננושן: הם נמנעו מהצבעה. כך הניחו לחבריהם, הרגישים פחות להשפעת רקנאטי, להצביע בעד הדחתו. תגובתו של הבנקאי העידה על גודל העלבון. הוא התפטר מכל מישרותיו, ולקח עימו את כל בני מישפחתו. כאילו רצה לומר: מישפחת רקנאטי מנתקת את יחסיה עם ממי שלת-ישראל.

עניין של עלבון (2)

לכאורה נכשלה שביתת האחיות. אך לא כן. היא קבעה לקח חשוב: האחיות אינן עוד אסקופה נדרסת. כאשר חזרו האחיות השבוע לעבודתן, היתה השאלה הגדולה: איך זה יכול היה בכלל לקרות? האחיות הן אחד הציבורים האחד-ראיים ביותר במדינה. שום אשה אינה פונה למיזקע זה — שהוא קשה ומפרך, וששכרו מועט — אם אין היא חשה, בצורה זו אחרת, תחושה אידיאליסטית כלשהי. כאשר ציבור כזה נוטש את בתי החולים ומפקיר את אלפי החולים לגורלם, מוכרח להיות לכך סיבה נפשית עמוקה מאוד. סיבה החורגת בהרבה מן התחום הצר של האינטרסים החומריים. ואכן, האחיות חשות מזה זמן רב מאוד תחושות של תיסקול ועלבון. נדמה להן, בצדק, שכל המימסד המדיני-כלכלי מזלזל בהן, מתייחס אליהם כאל פראיריות, מתעלם מתבני עותיהן ומריגשותיהן, כאילו היו אסי קופה נדרסת. תחושה זו גברה בהתמדה במרוצת השנים, ולפתע פיתאום פרצה כמו הר געש. כמו בהרגעש, ניתן היה לחוות את ההתפרצות מראש. קדמו לכך סימנים שונים — פליטת עשן, ועוועי-אדמה, ובמיקרה של האחיות: שביתת-שבת לפני בית ראשי-הממשלה. שום דבר לא עזר. גם כאשר ישבו האחיות ושבתו לפני ביתו של שימעון (המשך בעמוד 8) העולם הזה 2550